

**Towarzystwo Urbanistów Polskich
Oddział w Gdańsku**

**Raport z badań:
Aleja Wojska Polskiego w opinii mieszkańców**

Autorka badania: Małgorzata Dymnicka

Starogard Gdański, wrzesień – październik 2009

1. Charakterystyka badanych

Badania zostały przeprowadzone we wrześniu 2009 roku na grupie mieszkańców z terenu Alei Wojska Polskiego (AWP) w Starogardzie Gdańskim. Wzięło w nich udział 265 osób.

Mieszkańcy AWP, zanim odpowiedzieli na pytania ankiety, mieli możliwość wyartykułowania potrzeb i problemów związanych z zamieszkiwaniem przy Alei Wojska Polskiego. Na liście spraw pilnych znalazły się następujące kwestie: parkingi dla samochodów przy bloku nr 29, park z fontanną (jak kiedyś) koło PKP, wybieg dla psów z pojemnikami na odchody, pojemniki na psie odchody na całej Alei, rośliny ozdobne na trawnikach, kawiarenki na Alei, zamknięcie deptaku dla ruchu, identyfikatory dla zmotoryzowanych mieszkańców Alei (do wjazdu na deptak), balustrady przy bibliotece, patrole policji i straży w pobliżu przejść dla pieszych oraz w miejscach zakazu wjazdu na deptak, parkingi dla podróżnych przy PKP, monitoring ulicy, zmniejszenie ruchu kołowego, renowacja kamienic „na początku Alei”, „kostka” na chodnikach deptaku. Postulaty te zdają się potwierdzać zasadność uwzględnienia głosu mieszkańców zainteresowanych poprawą jakości życia w miejscu zamieszkania.

Badania zostały przeprowadzone we wrześniu 2009 roku, metodą wywiadu kwestionariuszowego na próbie 563 rodzin. Ankieterzy, mimo podejmowanych prób, nie zdołali zastać wszystkich mieszkańców Alei, ani nakłonić wszystkich rodzin do rozmowy. W efekcie uzyskaliśmy materiał z 265 ankiet.

1.1 Statystyka badanej próby – ogólna charakterystyka respondentów

Na ogólną charakterystykę respondentów składają się cechy demograficzne badanej próby. Cechy, które zostały poddane badaniu w realizacji sondażu pt. „Aleja Wojska Polskiego w opinii mieszkańców” to: płeć, wiek, wykształcenie i dochód netto przypadający na jednego członka badanego gospodarstwa domowego (rodziny).

Ze względu na fakt, iż dobór próby miał charakter nielosowy, nie należy utożsamiać rozkładu powyższych cech demograficznych osób badanych z rozkładem cech demograficznych ogólnej populacji osób zamieszkujących teren Alei Wojska Polskiego. Osoby, które wzięły udział w badaniu będą nazywane w dalszej części raportu wymiennie: respondentami, zbiorowością badaną, próbą badaną lub badanymi osobami.

Wśród badanej zbiorowości większość bo aż 68,3 proc. stanowiły kobiety. Najwięcej badanych osób stanowili ponadto respondenci powyżej 60 roku życia (41,1 proc.), następnie osoby z przedziału wiekowego 40-59 lat (34,7 proc.). Prawie jedną czwartą (23,4 proc.) stanowiły osoby mieszczące się w najmłodszym przedziale wiekowym od 18 do 39 roku życia.

Wykształcenie co najmniej średnie miało 64,5 proc. respondentów. 18,1 proc. respondentów to osoby żyjące w gospodarstwach, w których dochód netto na jednego członka rodziny jest niższy niż górna granica kwoty uprawniającej do otrzymywania świadczeń rodzinnych (wynosząca 583 zł)¹. Jedynie 34,3 proc. badanych uzyskuje dochód przekraczający 1000 zł w przeliczeniu na jednego członka rodziny.

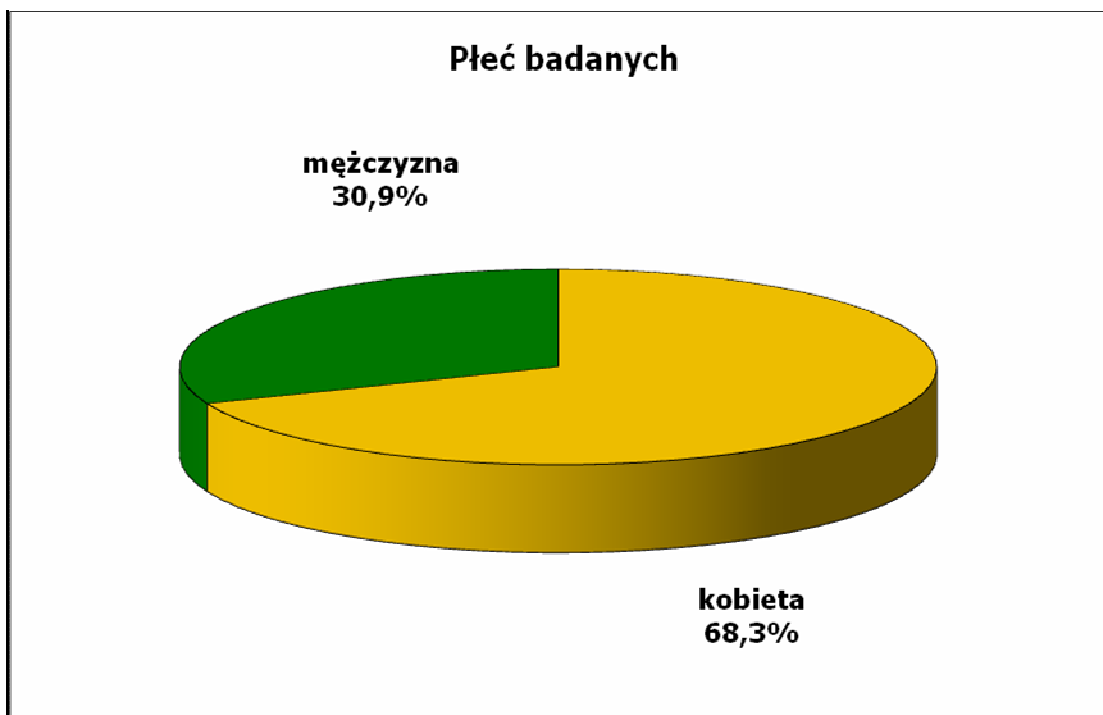
Szczegółową statystykę badanej próby przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 1. Płeć badanych

Płeć	N	%
Kobieta	181	68,3
Mężczyzna	82	30,9
Brak odpowiedzi na pytanie	2	0,8
Ogółem	265	100,0

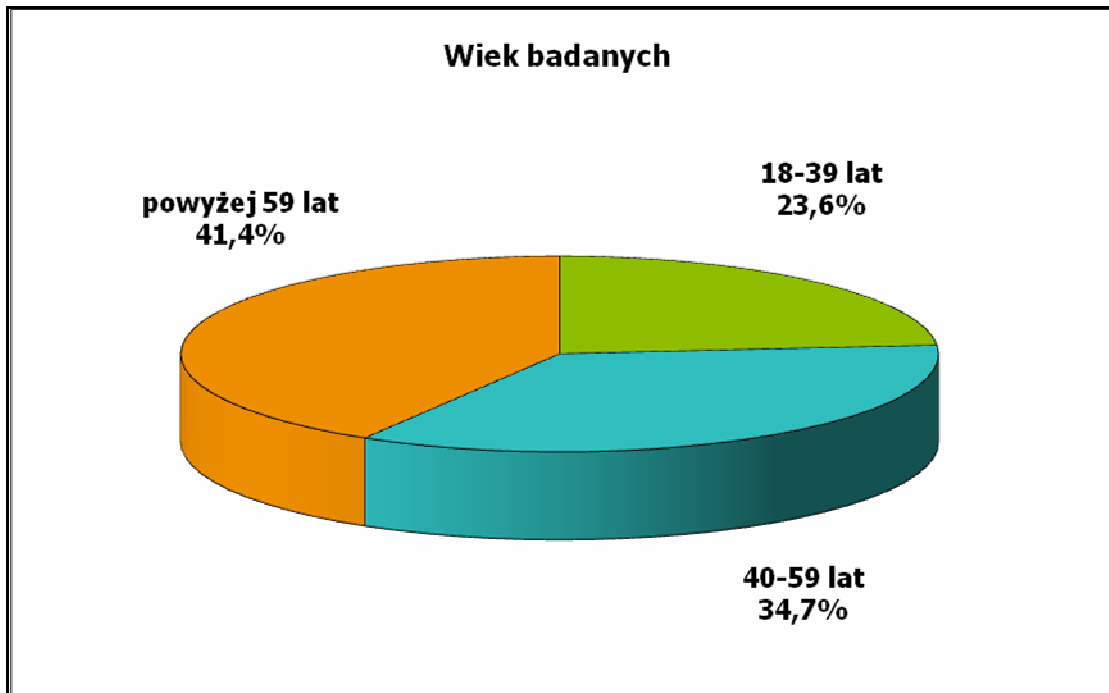
---

¹ W myśl Ustawy o Świadczeniach Rodzinnych z 28 marca 2003 r.

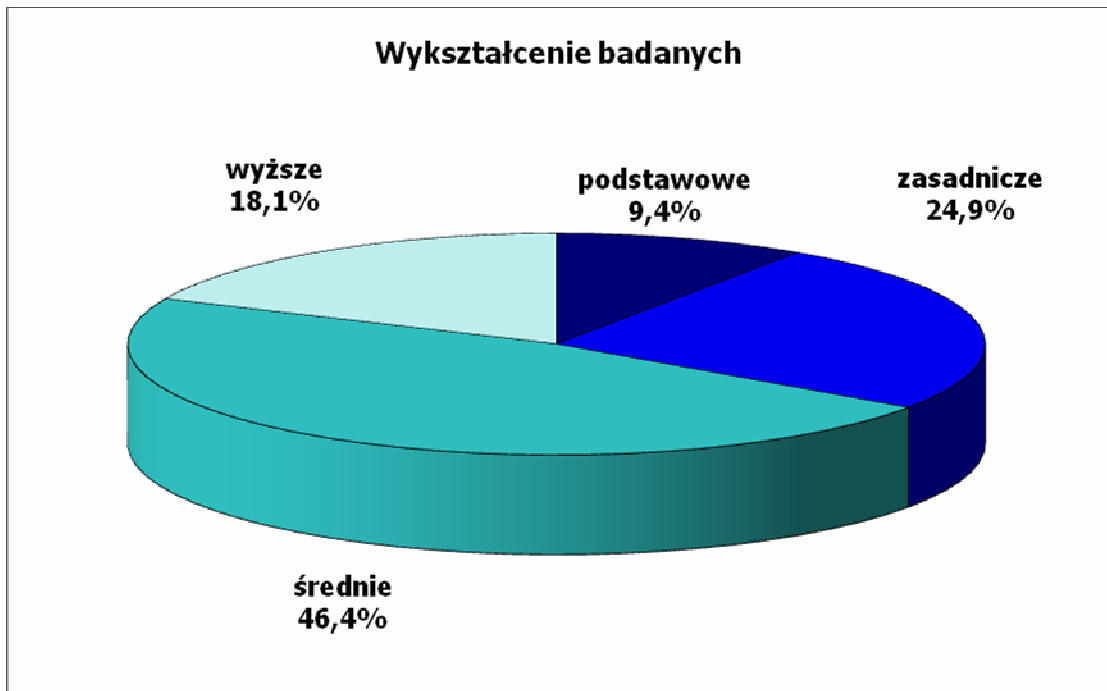
Tabela 2. Wiek badanych

Przedział wiekowy	N	%
18-39 lat	62	23,4
40-59 lat	92	34,7
60 lat i wyżej	109	41,1
Brak odpowiedzi na pytanie	2	0,8
Ogółem	265	100,0

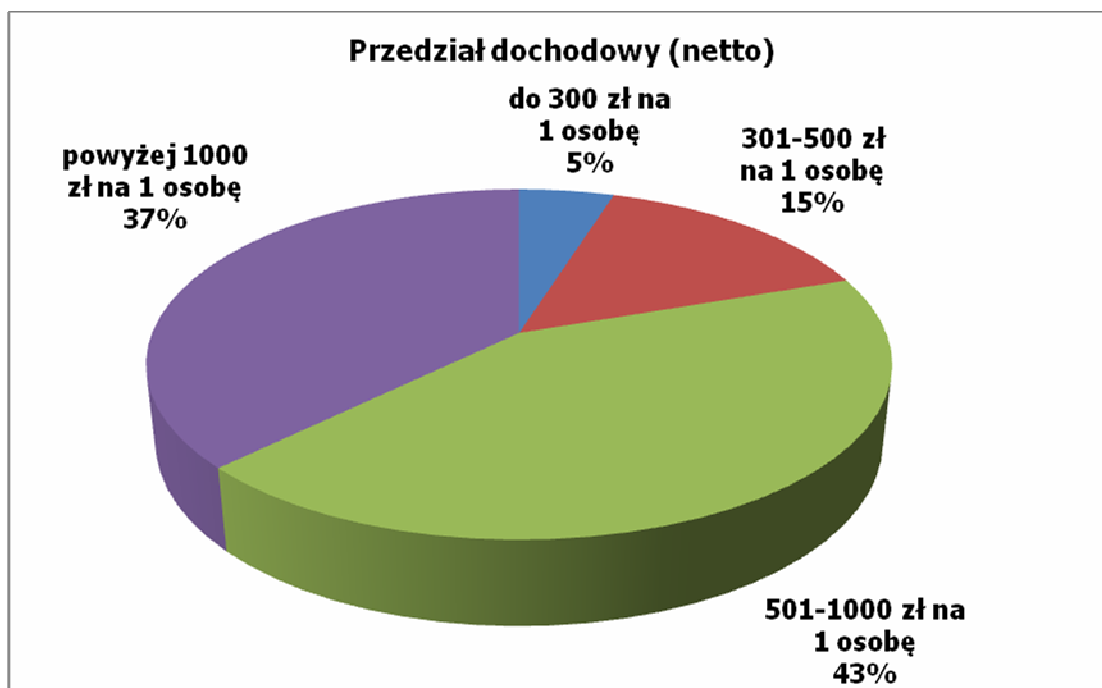
Tabela 3. Wykształcenie badanych

Wykształcenie	Częstość	Procent
Podstawowe	25	9,4
Zasadnicze	66	24,9
Średnie	123	46,4
Wyższe	48	18,1
Brak odpowiedzi na pytanie	3	1,1
Ogółem	265	100,0

Dochód netto przypadający na jedną osobę w badanej rodzinie:

Przedział dochodowy (netto)	Częstość	Procent
do 300 zł na 1 osobę	12	4,5
301-500 zł na 1 osobę	36	13,6
501-1000 zł na 1 osobę	105	39,6
powyżej 1000 zł na 1 osobę	91	34,3
Brak odpowiedzi na pytanie	21	7,9
Ogółem	265	100,0

2. Szczegółowe wyniki badań

2.a. Zadowolenie z obecnego miejsca zamieszkania

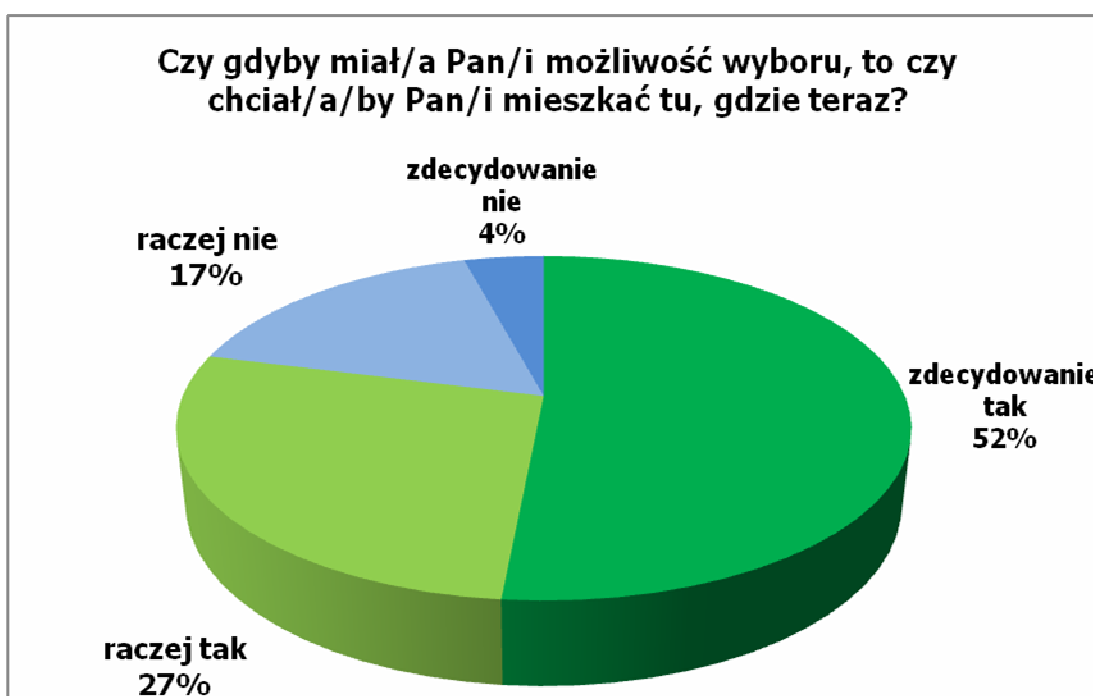
Pomiarowi zadowolenia z obecnego miejsca zamieszkania służyło pytanie dotyczące tego, czy jeśli respondent miałby możliwość wyboru, to czy chciałby mieszkać tu, gdzie mieszka obecnie, czyli na Alei Wojska Polskiego. Osobom niezadowolonym, a zatem tym, które zmieniłyby miejsce swojego zamieszkania zadano także pytanie dotyczące tego, gdzie chciałby mieszkać, a zatem na jakie inne miejsce zamieniłyby obecny adres zamieszkania.

Zdecydowany odsetek osób, bo aż 78,1 proc. badanych, stwierdziło, że gdyby miało możliwość wyboru, to chciałoby mieszkać tu, gdzie teraz. Wśród nich zdecydowana większość (**65,2 proc.**) to osoby, które jednoznacznie pozytywnie odniosły się do tej kwestii, czyli pozostałyby w dotychczasowym miejscu zamieszkania.

Wyniki te świadczą o ogólnym zadowoleniu respondentów ze swojego miejsca zamieszkania. Jak wynika z licznych badań i refleksji teoretycznych sposób odczuwania środowiska mieszkalnego i postawy względem niego zależą w dużym stopniu od społecznie zaakceptowanych wartości, norm i wzorów zachowań, które określają oceny, poglądy i aspiracje mieszkańców.

Pyt.1 Czy gdyby miał/a Pan/i możliwość wyboru, to czy chciał/a/by Pan/i mieszkać tu, gdzie teraz?

Odpowiedź	N	%	% skumulowany
zdecydowanie tak	135	50,9	78,1
raczej tak	72	27,2	
raczej nie	44	16,6	20,8
zdecydowanie nie	11	4,2	
Osoby, które nie odpowiedziały na pytanie	3	1,1	
Ogółem	265	100,0	

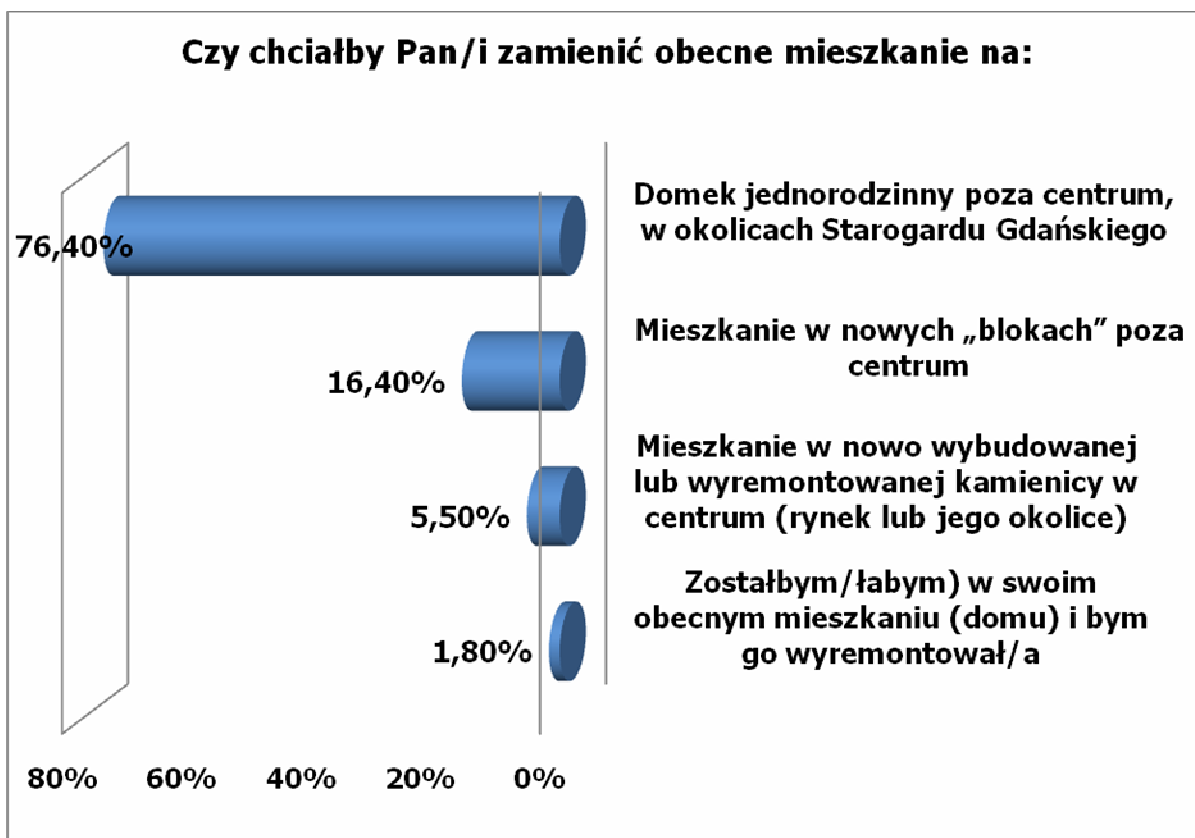
Wśród osób „niezadowolonych” czyli takich, które zmieniłyby miejsce zamieszkania (21 proc. ogółu badanych) zdecydowana większość, bo aż 76,4 proc. zamieniłoby obecne mieszkanie na domek jednorodzinny poza centrum w okolicach Starogardu Gdańskiego. Zdecydowanie mniejszy odsetek stanowiły osoby, które przenieśliby się do mieszkania w nowych „blokach” poza centrum (16,4 proc.) lub mieszkania w nowo wybudowanej lub wyremontowanej kamienicy w centrum (5,5 proc.).

Można więc stwierdzić , że dla większości osób niezadowolonych z obecnego miejsca zamieszkania (Aleja Wojska Polskiego) alternatywą byłoby jedynie wyprowadzenie się do domku jednorodzinnego.

Pyt. 2. Cel zamiany obecnego miejsca zamieszkania wśród osób niezadowolonych z obecnego miejsca zamieszkania na Al. Wojska Polskiego

Czy chciałby Pan/i zamienić obecne mieszkanie na:	Odsetek osób
Domek jednorodzinny poza centrum, w okolicach Starogardu Gdańskiego	76,4%
Mieszkanie w nowych „blokach” poza centrum	16,4%
Mieszkanie w nowo wybudowanej lub wyremontowanej kamienicy w centrum (rynek lub jego okolice)	5,5%
Zostałbym/łabym) w swoim obecnym mieszkaniu (domu) i bym go wyremontował/a	1,8%
Ogółem:	100,0%

Odpowiedź na pytanie dlaczego respondenci w większości wyrażali swoje zadowolenie z faktu zamieszkiwania na Alei Wojska Polskiego, a główną alternatywą dla tych, którzy zmieniliby miejsce zamieszkania był domek jednorodzinny poza centrum, przynosi analiza opinii badanych na temat walorów tej ulicy.

a. Pozytywne aspekty Alei Wojska Polskiego w opinii badanych

Badani zostali zapytani o to, czy jest coś, co ich zdaniem pozytywnie wyróżnia Aleję Wojska Polskiego spośród innych ulic w Starogardzie Gdańskim. Także w tym wypadku większość, bo prawie dwie trzecie osób (62,6 proc.) uznało, że ulica ta takie cechy posiada.

Pyt. 3. Czy jest coś, co szczególnie pozytywnie wyróżnia Aleję Wojska Polskiego spośród innych ulic w Starogardzie Gdańskim?

Odpowiedź	Częstość	Procent
Tak	166	62,6
Nie	52	19,6
Trudno powiedzieć	47	17,7
Ogółem	265	100,0

Osoby, które stwierdziły, że Al. Wojska Polskiego posiada cechy pozytywnie ją wyróżniające poproszone zostały o ich wskazanie. **Badani sami je wymieniali, wskazując na trzy ich zdaniem najważniejsze cechy.** Było to pytanie otwarte, a więc istniała względnie nieograniczona możliwość wypowiedzenia się na temat subiektywnie odczuwanych walorów zamieszkiwanej ulicy. Zasadniczo nie było zbyt dużego zróżnicowania odpowiedzi. Na ogół badani wskazywali tylko cztery cechy, co może świadczyć o sprecyzowanych poglądach i opiniach na temat własnego środowiska zamieszkania. Odpowiedzi badanych układają się zatem w pewną tendencję, statystycznie zauważalną.

Zdecydowana większość w tej grupie respondentów² przyznała, że wyróżniającym walorem ulicy jest charakter **deptaku**, a więc ulica wyłączona z ruchu drogowego. Uznało tak **53,6 proc.** w tej grupie badanych (co stanowi 33,6 proc wszystkich badanych).

Mieszkańcy chcą spokojnej, spacerowej ulicy, wyłączonej z ruchu kołowego

Fot. M. Kwiatkowska

Ciszę i spokój wskazało 25,6 proc. w tej grupie badanych (16,6 proc odnosząc do całości badanej zbiorowości).

W związku z tym, że niektórzy respondenci udzielali odpowiedzi, w których łączyli te dwie kategorie (np. wypowiedź „deptak, względny spokój”, „deptak, mały ruch, spokojnie”) istnieją przesłanki, aby traktować je łącznie. Można więc wskazać, że dla pewnej (nie wiadomo do końca jakiej) grupy respondentów te określenia wyrażały najprawdopodobniej to samo. Jeśli złączymy zatem te kategorie odpowiedzi, wówczas odsetek respondentów, którzy wskazali taką odpowiedź sięga 69,3 proc. (43,4 proc w odniesieniu do wszystkich respondentów)

Następną cechą wskazywaną przez badanych (42,8 proc.) była **dobra lokalizacja Alei rozumiana jako: bliskość centrum, sklepów, sieci usługowej, szkół, przedszkoli, przychodni lekarskich, urzędów itp.**

---

² Czyli 166 osób, które odpowiedziały twierdząc na pytanie, czy jest coś, co pozytywnie wyróżnia Al. Wojska Polskiego. W tej części wyniki procentowe zostały odniesione do respondentów, nie zaś do wszystkich odpowiedzi.

Bliskość usług, fot. M. Kwiatkowska

Dostęp do komunikacji miejskiej PKP i PKS wymieniło 30,7 proc. osób w tej grupie respondentów. Gdy potraktujemy te kategorie łącznie, wówczas odsetek osób sięga już 51,2 proc. (co stanowi 32,1 proc. wszystkich badanych).

Bliskość do środków komunikacji PKP i PKS

Fot. M. Kwiatkowska

Estetyka ulicy w rozumieniu szerszym, jako teren „zielony” została wskazana przez 13,2 proc. badanych.

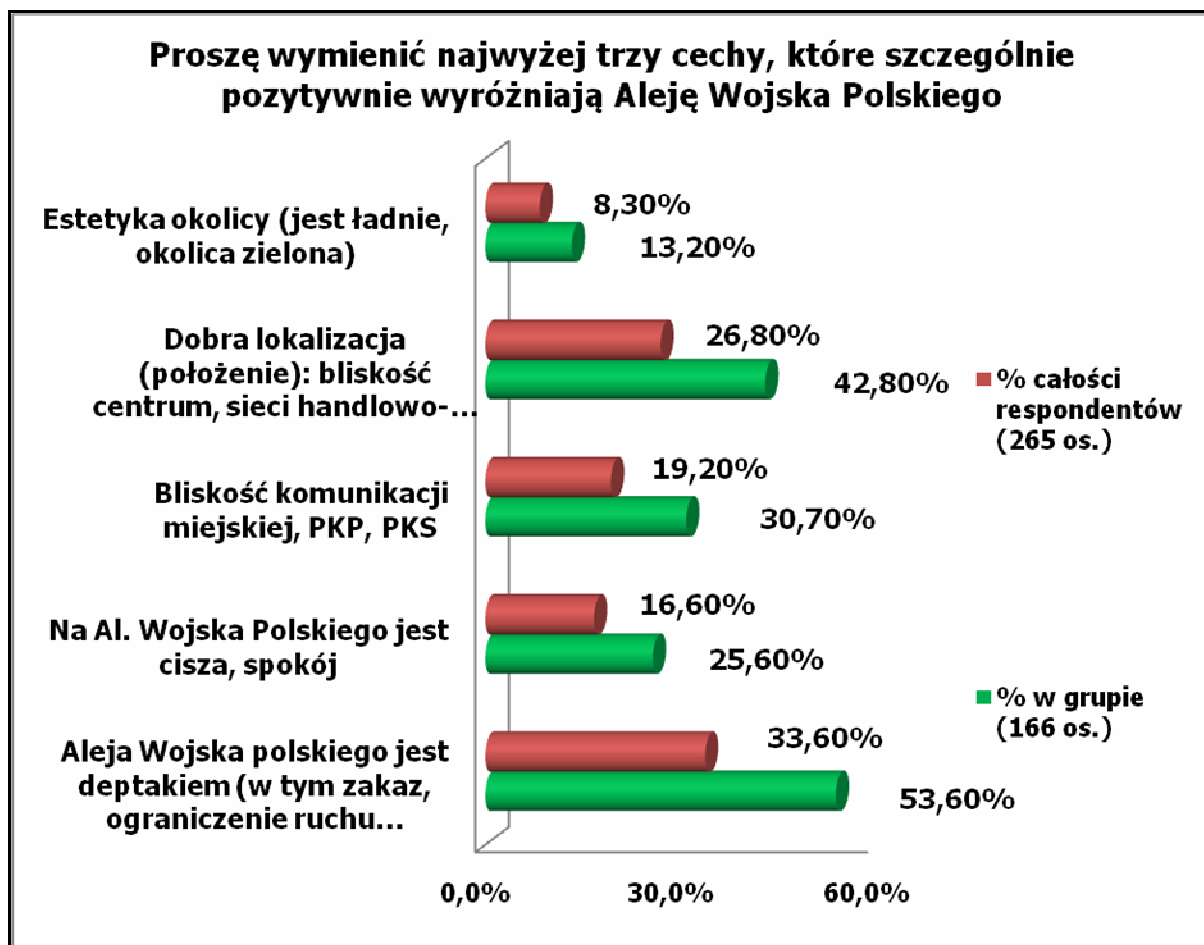
Co pozytywnie wyróżnia Al. Wojska Polskiego spośród innych ulic Starogardu Gdańskiego ?

Wskazywana cecha pozytywna	N	% w grupie (166 os.)	% całości respondentów (265 os.)
Aleja Wojska polskiego jest deptakiem (w tym zakaz, ograniczenie ruchu drogowego)	89	53,6	33,6
Na Al. Wojska Polskiego jest cisza, spokój	44	25,6	16,6
POŁĄCZONA KATEGORIA: cisza spokój, deptak (w tym zakaz ruchu drogowego)	115	69,3	43,4
Bliskość komunikacji miejskiej, PKP, PKS	51	30,7	19,2
Dobra lokalizacja (położenie): bliskość centrum, sieci handlowo-usługowej(sklepów), szkół, przedszkoli, przychodni lekarskich, urzędów	71	42,8	26,8
POŁĄCZONA KATEGORIA: Dobra lokalizacja: centrum, sklepy, szkoły bliskość komunikacji, PKP, PKS.	85	51,2	32,1
Estetyka okolicy (jest ładnie, okolica zielona)	22	13,2	8,3

Ponad 50 proc. respondentów za główny walor ulicy uważa jej pieszy charakter

Fot. M. Kwiatkowska

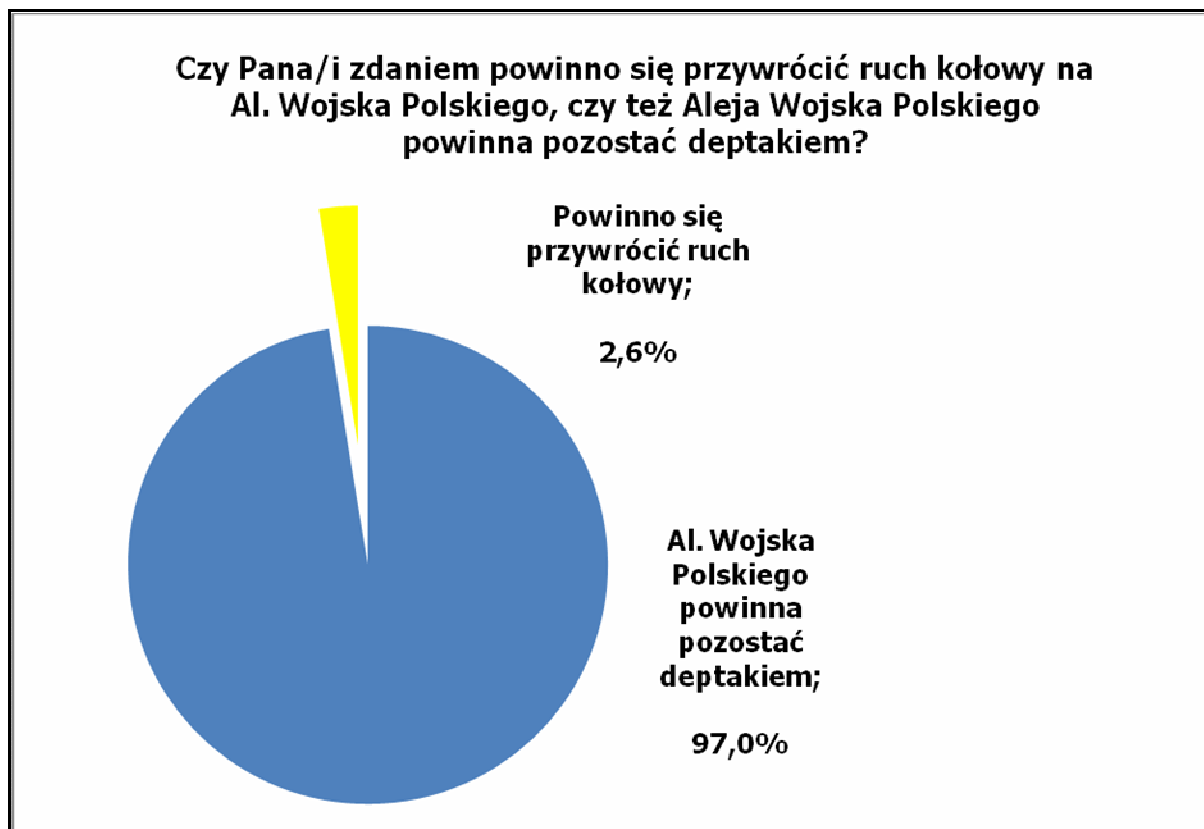

Liczne odpowiedzi respondentów wskazujące na Aleje Wojska Polskiego jak na trakt pieszy, spacerowy są tym, co pozytywnie ją wyróżnia. Opinie respondentów pozostają w zgodzie z ogólną tendencją, którą ujawniły odpowiedzi na pytanie dotyczące tego, czy powinno się przywrócić ruch kołowy na Al. Wojska Polskiego, czy też Aleja powinna pozostać deptakiem. Należy podkreślić, że odpowiedź na to pytanie zasadniczo nie różnicowała badanych. **W zdecydowanej większości odpowiedzieli się oni za tym, by pozostała deptakiem (97,0 proc.).** Respondenci są zatem ogólnie zadowoleni z faktu, że ulica ta jest wolna od ruchu samochodowego i pozostaje to ważnym walorem tej okolicy.

Czy Pana/i zdaniem powinno się przywrócić ruch kołowy na Al. Wojska Polskiego, czy też Aleja Wojska Polskiego powinna pozostać deptakiem?

Odpowiedź	N	%
Al. Wojska Polskiego powinna pozostać deptakiem	257	97,0

Powinno przywrócić się ruch kołowy	7	2,6
Osoby, które nie odpowiedziały na pytanie	1	0,4
Ogółem	265	100,0

Spontaniczne, dodatkowe komentarze respondentów odnotowane przez ankieterów świadczą o dużej potrzebie wypowiedzenia się określonych respondentów w jakiejś sprawie, a dodatkowo o dużej wadze wskazywanego przez nich problemu. Ze względu na cel badania mogą być niejednokrotnie traktowane jako reprezentatywny głos w jakiejś sprawie, zwłaszcza, gdy, tak jak to było w przypadku omawianego badania, zgłaszane były przez większą liczbę osób (ponad 10). Niektórzy badani zwracali uwagę na problem, że zakaz ruchu kołowego na deptaku nie jest respektowany przez wielu kierowców. Wskazywali w tej sprawie na nieudolność rozwiązania tej sprawy przez służby porządkowe: policję i straż miejską. **Zakaz ruchu drogowego na Alei Wojska Polskiego jest jednym z ważniejszych walorów tej ulicy, gwarantuje spokój i decyduje o szczególnym charakterze tego miejsca, stąd jego łamanie wywołuje sprzeciw i niezadowolenie mieszkańców.**

Następnie badani zostali poproszeni o ustosunkowanie się do trzech stwierdzeń, które zawierały w sobie pozytywną ocenę Alei Wojska Polskiego. Z podanymi stwierdzeniami mogli zgodzić się lub nie. Dla osób niezdecydowanych w swojej ocenie przewidziana została odpowiedź „nie mam zdania”.

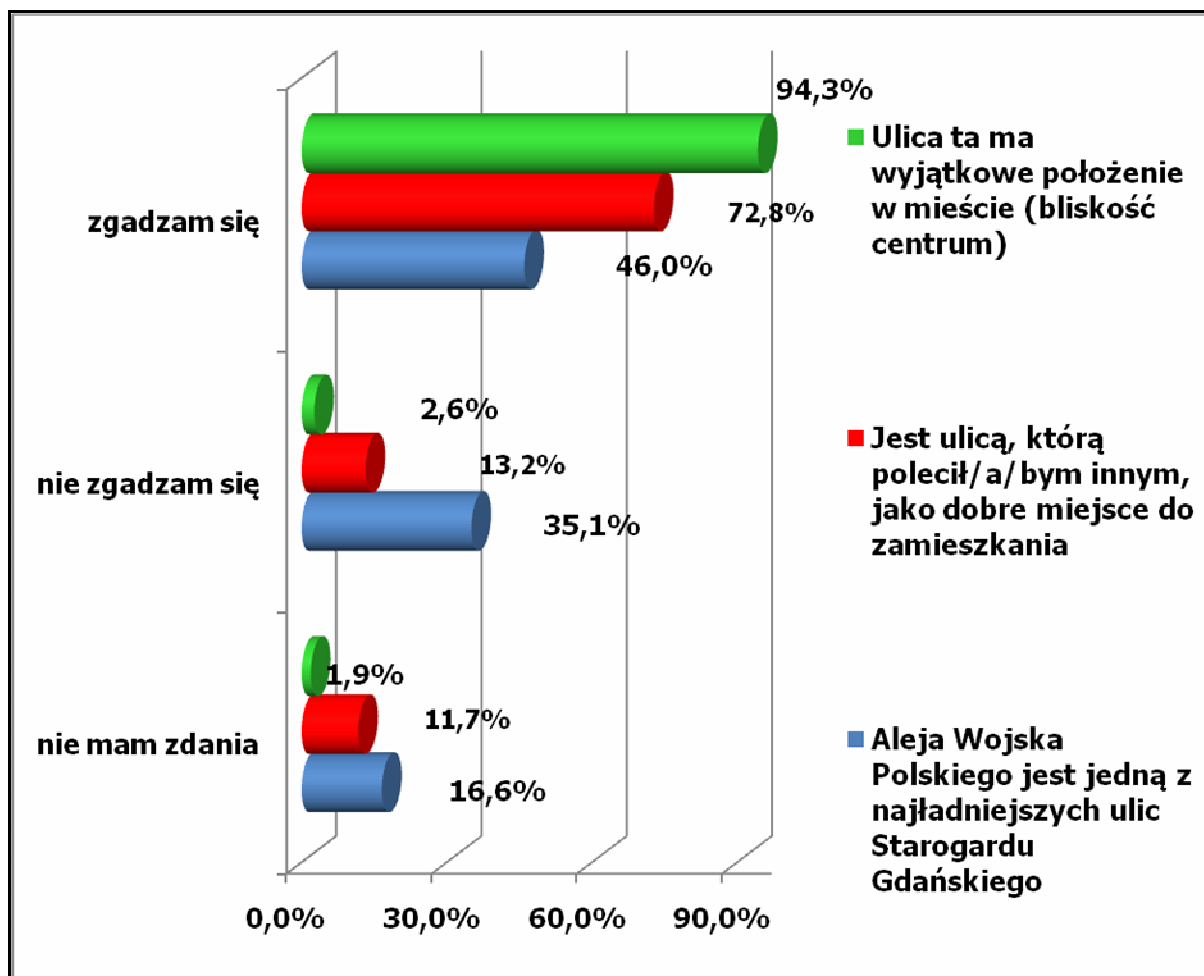
Pierwsze ze stwierdzeń zawierało tezę, że Aleja Wojska Polskiego jest jedną z najładniejszych ulic Starogardu Gdańskiego. Zgodziła się z tym mniej niż połowa badanych (46,0 proc). Jednak mimo tego, wielu respondentów, mieszkańców tej ulicy poleciłoby ją innym - jako miejsce do zamieszkania (72,8 proc.). Być może jest tak dlatego, że jak uznali to prawie wszyscy badani (94,3 proc.), ulica ta ma wyjątkowe położenie w mieście, ze względu na bliskość centrum. Należy wspomnieć, że cecha ta była także spontanicznie wskazywana przez badanych w pytaniu o cechy pozytywnie ją wyróżniające spośród innych ulic w Starogardzie Gdańskim. Warto wspomnieć w tym miejscu, że centrum miasta od wieków pełni wyjątkową rolę w zakresie społecznych interakcji i prestiżu oraz funkcji poznawczych i informacyjnych. Stąd jego bliskość stanowi wartość trudną do przecenienia. Na tę wartość składają się budowle, miejsca, przekazy historyczne z nimi związane, współdecydujące także, jak się wydaje, o społecznych walorach omawianego terenu AWP.

Stwierdzenie:	zgadzam się	nie zgadzam się	nie mam zdania
Aleja Wojska Polskiego jest jedną z najładniejszych ulic Starogardu Gdańskiego	46,0	35,1	16,63
Jest ulicą, którą polecił/a/bym innym, jako dobre miejsce do zamieszkania	72,8	13,2	11,74
Ulica ta ma wyjątkowe położenie w mieście (bliskość centrum)	94,3	2,6	1,95

³ Procenty nie sumują się do 100, gdyż 6 osób (2,3 proc.) nie odpowiedziało na to pytanie

⁴ Procenty nie sumują się do 100, gdyż 6 osób (2,3 proc.) nie odpowiedziało na pytanie

⁵ Procenty nie sumują się do 100, gdyż 3 osoby (1,1 proc.) nie odpowiedziały na pytanie

W podsumowaniu należy stwierdzić, że badani w sposób konsekwentny wskazywali walory Alei Wojska Polskiego. Społeczna tożsamość tego miejsca wiąże się ze stałością funkcji w pobliskim centrum i odczuwaniu integralności ulicy z tym obszarem. Pokazują to dane świadczące o dużym zadowoleniu z faktu mieszkania w tej okolicy (nie zamieniliby jej na inne miejsce zamieszkania) i chęci polecenia jej innym jako miejsca godnego polecenia do zamieszkania. Można tu wskazać zwłaszcza dwie takie cechy pozytywne:

1. Fakt że Aleja jest deptakiem i jest wyłączona z ruchu kołowego, a co za tym idzie panuje na niej względny spokój i cisza
2. Ulica ta ma wyjątkowe położenie w mieście (bliskość centrum, a co za tym idzie bliskość sieci handlowo-usługowej, placówek edukacyjnych, urzędów itp.)

b. Ocena stanu i funkcjonowania infrastruktury transportowej obsługującej A. Wojska Polskiego

Badani mieszkańcy Alei Wojska Polskiego zostali poproszeni o swoją ocenę stanu i funkcjonowania wybranych elementów infrastruktury transportowej: komunikacji publicznej, stanu oraz czystości dróg i chodników, bezpieczeństwa przejść dla pieszych, oświetlenia, miejsc parkingowych i zimowego utrzymania nawierzchni.

Spśród 9 wyszczególnionych aspektów infrastruktury **najlepszą ocenę** (ocenę „dobrą”) uzyskały kolejno:

1. **Oświetlenie ulic** – 81,5 proc.
2. **Bezpieczeństwo przechodniów** (oznakowanie przejść dla pieszych) – 67,2 proc.
3. **Częstotliwość kursowania komunikacji publicznej** – 61,9 proc.
4. **Położenie przystanków komunikacji publicznej** – 60, 0 proc.

Elementy te można określić mianem stosunkowo pozytywnych walorów zamieszkiwania przy Alei Wojska Polskiego (cech pozytywnie wyróżniających Al. Wojska Polskiego) .

Dość dobre oceny (czyli z przewagą „dobrych” i „ przeciętnych”) otrzymał stan zimowego utrzymania nawierzchni. W tym przypadku co prawda oceny „przeciętne”: 47,2 proc. przeważały nad „dobrymi” (34,7 proc.), ale element ten uzyskał stosunkowo niewiele ocen „złych” (14,3 proc.)

Respondenci najgorzej ocenili miejsca parkingowe i stan dróg. W tym przypadku oceny „złe” zdecydowanie przeważały nad ocenami „dobrymi” i „przeciętnymi”. Niejednoznaczną ocenę otrzymała nawierzchnia chodników, której przyznano 42,3 ocen złych i 40 proc ocen przeciętnych.

Negatywny ranking (ocen „złych”) przedstawiono poniżej:

1. **Miejsca parkingowe** – 70,9 proc. ocen „złych”
2. **Stan dróg** – 51,7 proc. ocen „złych”
3. **Stan nawierzchni chodników** – 42,3 proc. ocen „złych”

Stan dróg i chodników, fot. M. Kwiatkowska

Należy w tym miejscu wspomnieć o pojawiających się spontanicznych komentarzach badanych wpisywanych do ankiety odnośnie miejsc parkingowych. Niektórzy respondenci zaznaczając przy „miejscach parkingowych” ocenę „złą” zaznaczali, iż ocena zła wynika z braku takich miejsc. Należy więc przypuszczać, że w wielu przypadkach tak właśnie należałoby interpretować tą ocenę: miejsca parkingowe uzyskały ocenę negatywną ze względu na ich deficyt, nie zaś stan techniczny czy zaprojektowanie.

Brak miejsc parkingowych, fot. M. Kwiatkowska

Ocena stanu i funkcjonowania wybranych elementów infrastruktury transportowej

Element infrastruktury	Ocena stanu i funkcjonowania				
	Dobra	Przeciętna	Zła	Niezdecydowana ⁶	Brak oceny ⁷
Położenie przystanków komunikacji publicznej	60,0	25,3	7,9	5,7	1,1
Częstotliwość kursowania komunikacji publicznej	61,9	18,1	3,8	14,0	2,3
Stan dróg	11,7	34,7	51,7	1,1	0,8
Stan nawierzchni chodników	16,2	40,0	42,3	0,4	1,1
Czystość ulic i chodników	37,7	44,9	15,1	0,8	1,5
Bezpieczeństwo przechodniów (oznakowanie przejść dla pieszych)	67,2	23,4	7,9	1,1	0,4
Stan zimowego utrzymania nawierzchni	34,7	47,2	14,3	3,8	-
Miejsca parkingowe	5,7	13,6	70,9	8,7	1,1
Oświetlenie ulic	81,5	15,5	1,5	0,4	1,1

W podsumowaniu, należałoby zauważyć, że elementy składające się na infrastrukturę transportową zostały ocenione dość zgodnie. Z dużym prawdopodobieństwem można przyjąć, że jest tak dlatego, iż są to elementy wspólne dla badanej grupy – z tego też względu w podobny sposób są doświadczane. Kwestie, które mogą wyglądać różnie, w zależności od konkretnego miejsca, szlaków komunikacyjnych poszczególnych respondentów, jak np. stan nawierzchni chodników – uzyskały bardziej zróżnicowane oceny.

⁶ Odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

⁷ Osoby, które nie odpowiedziały na pytanie. Brak oceny pod pewnymi warunkami można utożsamiać z odpowiedzią „trudno powiedzieć”, gdyż można przypuszczać, że pewne osoby nie odpowiedziały na to pytanie właśnie z powodu wątpliwości, jaką ocenę powinni przyznać. Brak oceny może dotyczyć także osób, które nie korzystają z określonych rodzajów infrastruktury, w związku z tym nie mogą jej rzetelnie ocenić. Z tego też względu kategorii tych nie połączono.

c. Ocena zamieszkiwanego budynku: stanu technicznego i estetyki poszczególnych elementów

Respondenci zostali poproszeni w następnej kolejności o swoją ocenę zamieszkiwanego budynku, biorąc pod uwagę stan techniczny takich elementów jak: dach, stolarka okienna i drzwiowa, ogólnie budynek, a także estetykę elewacji, klatki schodowej oraz czystość i porządek wokół budynku.

Elementy, które zostały ocenione „dobrze” przez większość respondentów to **stolarka okienna i drzwiowa oraz utrzymanie czystości i porządku w budynku**, odsetek osób, które przyznały ocenę dobrą wynosił odpowiednio 70,2 proc. i 64,2.

Nieco ponad połowa respondentów (55,1 proc.) oceniła „dobrze” wygląd klatki schodowej budynku, w którym mieszka. Prawie połowa (49,4 proc) pozytywnie oceniła stan techniczny dachu. W tym przypadku należy także zauważyć, że stosunkowo wielu respondentów nie potrafiło dokonać jego oceny (18,9 proc. i 1,1 proc braku odpowiedzi; najprawdopodobniej byli to mieszkańcy niższych kondygnacji).

Pozostałe elementy uzyskały bardziej zróżnicowane oceny, przy czym należy przyznać, że oceny negatywne stanowiły zawsze mniejszość przyznanych ocen.

Najwięcej negatywnych not zyskał wygląd elewacji, choć należy zauważyć, że w tym przypadku wszystkie oceny od „dobrej” do „złej” rozłożone były stosunkowo równomiernie, a „dobre” (38,5 proc.) przeważały nad „złymi” (29,8 proc.).

Obserwowaną poniżej niejednorodność ocen najprawdopodobniej tłumaczyć należy tym, że różni respondenci oceniali zarazem różne budynki – te które zamieszkiwali. Oceny te można więc, w przybliżeniu, traktować jako bardziej ogólny obraz stanu budynków badanej okolicy.

Ocena stanu technicznego i estetyki zamieszkiwanego budynku

Oceniany element budynku	Ocena				
	Dobra	Przeciętna	Zła	Niezdecydowana ⁸	Brak oceny ⁹
Wygląd elewacji	38,5	29,1	29,8	1,9	0,8
Stan techniczny dachu	49,4	18,9	11,7	18,9	1,1

⁸ Odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

⁹ Osoby, które nie odpowiedziały na pytanie. Brak oceny w tym wypadku z dużą dozą prawdopodobieństwa można utożsamiać z odpowiedzią „trudno powiedzieć”, gdyż można przypuszczać, że pewne osoby nie odpowiedziały na to pytanie właśnie z powodu wątpliwości, jaką ocenę powinni przyznać. Tym niemniej, ze względów formalnych kategorii tych nie połączono.

Wygląd klatki schodowej	55,1	28,3	15,1	0,8	0,8
Stan techniczny budynku	43,4	32,1	12,1	10,9	1,5
Stolarka okienna i drzwiowa	70,2	20,0	7,9	1,1	0,8
Czystość i porządek w budynku	64,2	31,3	3,4	,8	0,4

d. Ocena stanu najbliższego otoczenia

Badani poproszeni byli następnie o dokonanie oceny najbliższego otoczenia. Ocenie podlegały tutaj liczne elementy składające się na otoczenie, począwszy od tych znajdujących się najbliżej mieszkańców: podwórka, a skończywszy na sprawach bardziej generalnych.

Takim elementem wspólnym dla respondentów jest np. oświetlenie uliczne, którego ocena była tym samym dość zgodna. W zdecydowanej większości element ten został oceniony pozytywnie (77,7 proc. ocen „dobrych”).

Podobnie było w przypadku jakości placów do zabaw dla dzieci. Wiadomo, że miejsca takie są zwyczajowo wspólne dla większej ilości domów mieszkalnych, stąd w przybliżeniu wielu respondentów, przyznając ocenę negatywną (52,8 proc.), odnosiło się do tych samych placów lub do faktu ich braku.

Również tutaj należałoby wspomnieć o pojawiających się spontanicznych komentarzach badanych odnoszących się tym razem do jakości placów zabaw dla dzieci. Niektórzy respondenci dając temu elementowi otoczenia ocenę „złą” zaznaczali, iż ocena taka wynika z braku takich miejsc. I w tym przypadku, z dużą dozą prawdopodobieństwa można interpretować tą ocenę: jakość placów zabaw oceniona została negatywnie między innymi ze względu na ich deficyt, nie tylko stan techniczny urządzeń do zabaw czy bezpieczeństwo bawiących się tam dzieci.

Trzeba przy tej okazji zwrócić uwagę na fakt, że ten element zebrał wiele ocen niezdecydowanych. Należy przypuszczać, że osoby, które nie miały zdania na ten temat to respondenci nie mający małych dzieci, które zwyczajowo korzystają z tego typu urządzeń. Jest to wówczas element otoczenia nieistotny, na tyle, by nie interesować się nim i mieć w związku z tym wystarczającej wiedzy oraz wyrobionej opinii na jego temat. Brak takiego placu jest wówczas sprawą często obojętną – niezauważaną. Jeśli więc wykluczyć te osoby z grupy do której odnosimy taką ocenę, to okazuje się że w grupie osób „zainteresowanych” sprawą, a więc wyrażających reprezentatywną ocenę na ten temat,

większość 66,7 proc. negatywnie ocenia ten element.

Podobnie rzecz wygląda w przypadku podjazdów dla osób niepełnosprawnych i matek z wózkami dziecięcymi. Ocenę „złą” przyznało tu 36,6 proc. badanych, ale dodatkowo, w sprawie tej nie umiało wypowiedzieć się aż 20 proc. Najprawdopodobniej było tak z powodu mniejszej wiedzy w tej grupie na ten temat. Jeśli więc odnieść się tylko do osób, które potrafiły ocenić jakość tych podjazdów (przyjawszy, że są to osoby zorientowane w sprawie, a więc te, których ocena jest w tej kwestii reprezentatywna), wówczas już 45,9 proc. osób przyznaje ocenę „złą”.

Elementy najbliższego, ścisłego otoczenia badanych ocenione zostały już w sposób bardziej zróżnicowany. Widać tu często zrównoważenie ocen pozytywnych, przeciętnych i negatywnych. Stąd też niemożliwe jest wyraźne stwierdzenie, na ile ocena ta jest ogólnie pozytywna na ile negatywna.

Z jednej strony można założyć, że Aleja Wojska Polskiego jest w tym względzie miejscem dość zróżnicowanym: różnie wyglądają podwórka, różny jest poziom ich zadbania, stan zieleni, ławek itp. A z drugiej może to świadczyć także o różnych, większych lub mniejszych oczekiwaniach badanych wobec stanu i estetyki otoczenia, w którym mieszkają. Niektóre osoby są w tym względzie bardziej wymagające, inne mniej.

Podsumowując powyższe analizy można wskazać, że:

Elementy ocenione stosunkowo negatywnie (w porównaniu z innymi) to:

1. **Jakość placów zabaw dla dzieci** – 52,8 proc. ocen „złych” (66,7 proc. w odniesieniu do grupy osób „zorientowanych”)
2. **Podjazdy dla ludzi niepełnosprawnych i matek z wózkami dziecięcymi** – 36,6 proc. ocen „złych” (45,9 proc.).

Plac zabaw

Fot. M. Kwiatkowska

Plac zabaw

Fot. M. Kwiatkowska

- I. Element oceniony zdecydowanie pozytywnie to:
oświetlenie uliczne (77,6 proc ocen „dobrych”).

- II. Elementy ocenione stosunkowo dobrze (biorąc pod uwagę znacząco niższy odsetek ocen „złych” w porównaniu z ocenami „dobrymi” i „przeciętnymi”)

ocenione zostały w sposób następujący:

1. Czystość bezpośredniego otoczenia (podwórka i ulicy) – 43, 0 proc. ocen „dobrych” i porównywalna liczba ocen „przeciętnych” (44,9 proc.)
2. Stan ławek – 40,4 proc. ocen „dobrych” i 32,8 proc. ocen „przeciętnych”
3. Bezpieczeństwo – 39,6 proc. ocen „dobrych” i 37,4 proc. ocen „przeciętnych”.
4. Stan zieleni – 39,6 proc. ocen „dobrych” i 42,3 proc. ocen „przeciętnych”

Ocena elementów składających się na najbliższe otoczenie badanych

Oceniany element najbliższego otoczenia	Ocena				
	Dobra	Przeciętna	Zła	Niezdecydowana ¹⁰	Brak oceny ¹¹
Stan podwórka	23,4	32,1	36,2	5,7	2,6
Czystość otoczenia (podwórka, ulicy bezpośrednio przy domu, klatki schodowej)	43,0	44,9	11,3	0,4	0,4
Jakość placu zabaw dla dzieci (stan techniczny urządzeń do zabaw, czystość placu, bezpieczeństwo dzieci)	10,6	15,8	52,8	20,0	0,8
Stan zieleni	39,6	42,3	15,1	2,6	0,4
Stan ławek	40,4	32,8	22,3	3,8	0,8
Oświetlenie uliczne	77,7	15,8	4,9	0,4	1,1
Bezpieczeństwo	39,6	37,4	12,1	10,6	0,4
Podjazdy dla ludzi niepełnosprawnych i matek z wózkami dziecięcymi	16,6	26,4	36,6	20,0	0,4

¹⁰ Odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

¹¹ Osoby, które nie odpowiedziały na pytanie. Brak oceny w tym wypadku z dużą dozą prawdopodobieństwa można utożsamiać z odpowiedzią „trudno powiedzieć”, gdyż można przypuszczać, że pewne osoby nie odpowiedziały na to pytanie właśnie z powodu wątpliwości, jaką ocenę powinni przyznać. Tym niemniej, ze względów formalnych kategorii tych nie połączono.

e. Jakość stosunków sąsiedzkich w zamieszkiwanym otoczeniu w opinii badanych

Kolejną kwestią poruszaną w związku z zamieszkiwaniem Alei Wojska Polskiego była jakość stosunków sąsiedzkich w opinii respondentów. Badane były takie kwestie jak opinia na temat życzliwości sąsiadów, ich wzajemnej pomocy, dbałość o porządek, poszanowanie spokoju i ciszy innych mieszkańców, jak i troska o to, by ogólnie mieszkało się jak najlepiej. W tym celu badani proszeni byli o wyrażenie swojego stosunku (zgody lub nie) w odniesieniu do sześciu pozytywnie sformułowanych stwierdzeń na temat stosunków sąsiedzkich.

Należy zauważyć, że ten aspekt zamieszkania został szczególnie dobrze oceniony. W odniesieniu do większości elementów składających się ogólnie na jakość stosunków sąsiedzkich, blisko trzy czwarte badanych oceniło je dobrze (zgodziło się z postawioną tezą). Średnia ocen pozytywnych, czyli ogólna ocena stosunków sąsiedzkich, wynosi w tym względzie 70,8 proc. Jediną kwestią, wobec której badani mieli wątpliwości (24,2 proc.) lub nie zgadzali się (26,8 proc.) była dbałość o porządek na podwórku. **Tu mniej niż połowa (48,3 proc.) badanych zgodziła się z twierdzeniem, że sąsiedzi dbają o porządek na podwórku.**

Jakość stosunków sąsiedzkich w opinii badanych

Element stosunków sąsiedzkich	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć ¹²
Mam życzliwych sąsiadów	74,3	5,7	19,6
Ludzie sobie pomagają, jak potrzeba	64,5	8,7	26,4
Sąsiadom zależy na tym, aby mieszkało się jak najlepiej	77,7	6,8	15,1
Sąsiedzi dbają o porządek w budynku	83,8	8,3	7,2
Sąsiedzi dbają o porządek na podwórku	48,3	26,8	24,2
Sąsiedzi dbają o spokój innych mieszkańców i nie zakłócają ciszy nocnej	76,2	15,5	7,9

¹² Braki odpowiedzi w poniższym bloku pytań nie przekraczały 0,8 proc. (2 osoby), stąd nie ujęto ich w tabeli.

f. Zainteresowanie estetyką zamieszkiwanego budynku/ulicy

Następnie badani poproszeni zostali o określenie, na ile zgadzają się ze stwierdzeniami wyrażającymi dbałość czy też zainteresowanie estetyką zamieszkiwanej okolicy. Pierwsza z omawianych opinii odnosiła się do dowolności lokatorów w kwestii wstawiania okien we własnym mieszkaniu, druga do wagi wizerunku zamieszkiwanej ulicy dla respondenta, a ostatnia do ewentualności stosowania sankcji finansowych w przypadku naruszania przyjętych norm estetyki budynku (tu: mówiącej o jednolitości stolarki okiennej).

Wyniki pokazują, że dla zdecydowanej większości, bo dla 84,2 proc. badanych wizerunek budynku i ulicy ma znaczenie.

Fot. M. Kwiatkowska

Większość, bo ponad połowa ankietowanych osób (60,0 proc.) nie zgodziło się ponadto ze stwierdzeniem, mówiącym o dowolności lokatorów w podejmowaniu decyzji dotyczącej wstawiania okien. Innymi słowy, dla 60,0 proc. badanych ma znaczenie, czy okna w budynkach są jednakowe, co podnosi walory estetyczne ulicy, czy też nie. Jednak respondenci uważający, że naruszenie norm estetycznych budynku (mówiących o jednolitości w wyglądzie okien) powinny grozić sankcje finansowe stanowią mniejszość (41,1 proc).

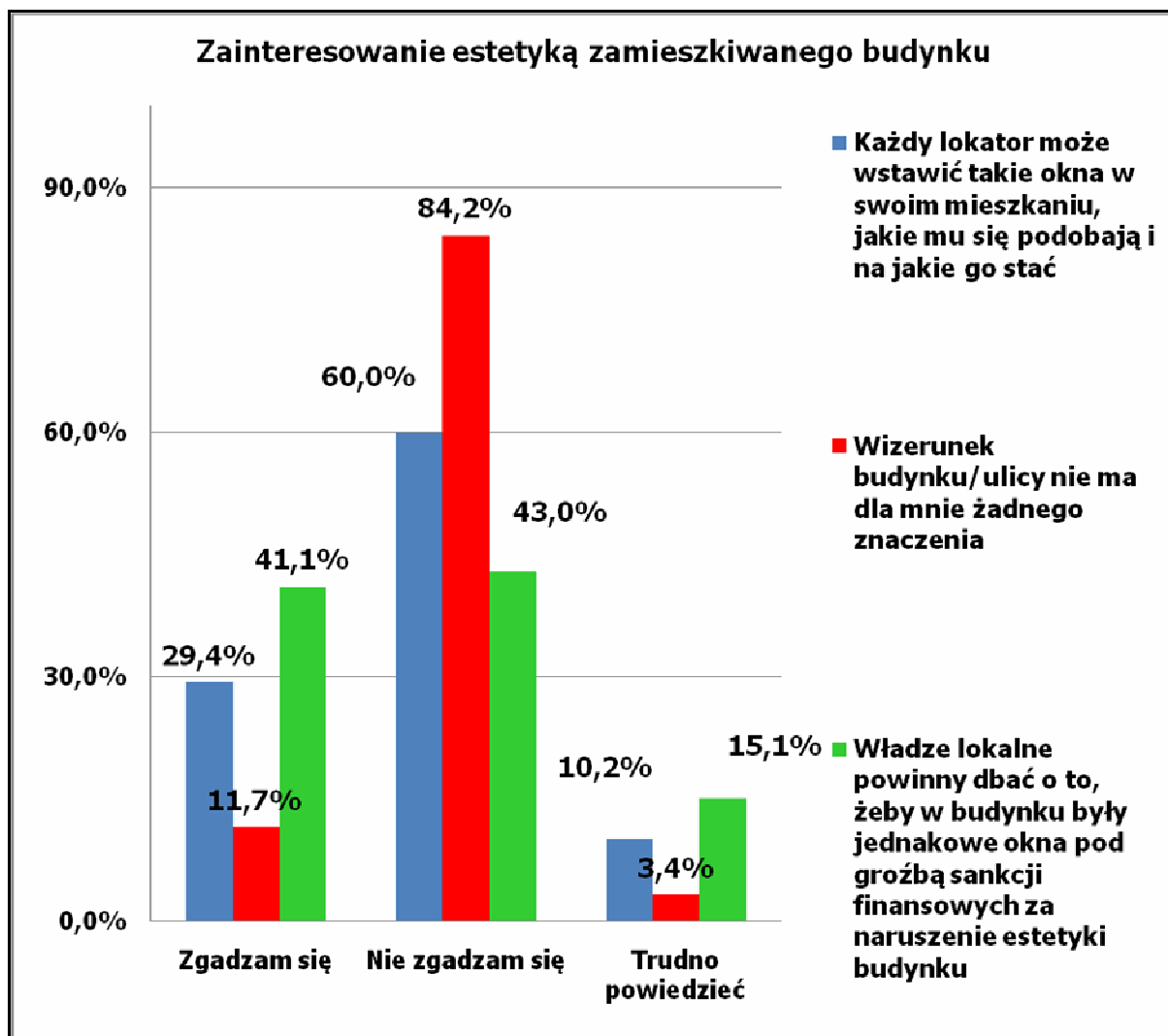
Dla 60. proc. respondentów ma znaczenie, czy okna w budynkach są jednakowe

Fot. M. Kwiatkowska

Zainteresowanie estetyką zamieszkiwanego budynku

Czy zgadza się Pan/i, czy też nie zgadza, z następującymi opiniami:	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć ¹³
Każdy lokator może wstawić takie okna w swoim mieszkaniu, jakie mu się podobają i na jakie go stać	29,4	60,0	10,2
Wizerunek budynku/ulicy nie ma dla mnie żadnego znaczenia	11,7	84,2	3,4
Władze lokalne powinny dbać o to, żeby w budynku były jednakowe okna pod groźbą sankcji finansowych za naruszenie estetyki budynku	41,1	43,0	15,1

¹³ Braki odpowiedzi w poniższym bloku pytań nie przekraczały 0,8 proc. (2 osoby), stad nie ujęto ich w tabeli.

Jak wynika z badań ogólnopolskich (CBOS: 2003) na temat znaczenia architektury w życiu codziennym Polaków - zdecydowana większość (85%) respondentów zwraca uwagę na estetykę otoczenia i interesuje się wyglądem budynków, dróg czy ulic. Większość ankietowanych (71%) uważa, że przy remontowaniu i unowocześnianiu swoich mieszkań lokatorzy starych budynków powinni dbać o zachowanie estetycznego ładu. Z drugiej strony, jak czytamy w innym Komunikacie z badań CBOS przeprowadzonych na zlecenie Stowarzyszenia Architektów Polskich w roku 2005 konflikt interesów powstaje w momencie pojawienia się kwestii własności prywatnej i związanego z nią prawa do samostanowienia o swoim mieniu.

g. Ranking problemów związanych z zamieszkiwaniem przy Al. Wojska Polskiego wymagających rozwiązania w opinii badanych

Badani poproszeni zostali także o wskazanie, które spośród wskazanej listy potencjalnych problemów są w ich opinii sprawami najpilniejszymi do rozwiązania. Badani mogli wskazać maksymalnie trzy spośród dziewięciu wymienionych. Co

interesujące, najczęściej wskazywaną pozycją był **brak przestrzeni rekreacyjnych**. Za pilnym rozwiązaniem tego problemu opowiedziało się **54,7** proc. osób.

Przestrzeń rekreacji

Fot. M. Kwiatkowska

Przestrzeń sportu i rekreacji, fot. M. Kwiatkowska

Przestrzeń publiczna

Fot. M. Kwiatkowska

Następnymi sprawami w kolejności wyborów, wskazywanych przez ponad trzecią część wszystkich badanych był **stan i wygląd elewacji** (37,7 proc.) oraz **jakość zieleni** (36,2 proc.).

Należy przypomnieć, że w pytaniu o stan techniczny zamieszkiwanego budynku badani byli pytani także o ocenę wyglądu jego elewacji. Prawie jedna trzecia część badanych źle ją oceniło. Dokonując analizy statystycznej prawidłowości należy stwierdzić, że osoby, które wskazywały stan i wygląd elewacji, jako jeden z najpilniejszych problemów do rozwiązania, były w zdecydowanej większości zarazem osobami, które poprzednio stan elewacji swojego domu określiły jako zły lub przeciętny¹⁴.

---

¹⁴ $p < 0,001$, V Kramera = 0,548, $\chi^2 = 79,074$.

Ponad jedna trzecia badanych źle oceniła stan elewacji budynków

Fot. M. Kwiatkowska

Podobną sytuację obserwujemy w związku z problemem jakości zieleni. Jakość zieleni, jako jeden z najpilniejszych problemów wymagających rozwiązania (36,2 proc.) wybrały zwłaszcza te osoby, które wcześniej źle oceniły stan zieleni swojego najbliższego otoczenia¹⁵.

Ponad jedna trzecia respondentów źle oceniła stan i jakość zieleni

Fot. M. Kwiatkowska

Słowa komentarza wymaga kwestia hałasu ulicznego, jako problemu wymagającego rozwiązania. Powiedziano zostało wcześniej, że cisza i spokój, to cechy, które zostały uznane przez znaczną część badanych za walory Alei Wojska Polskiego.

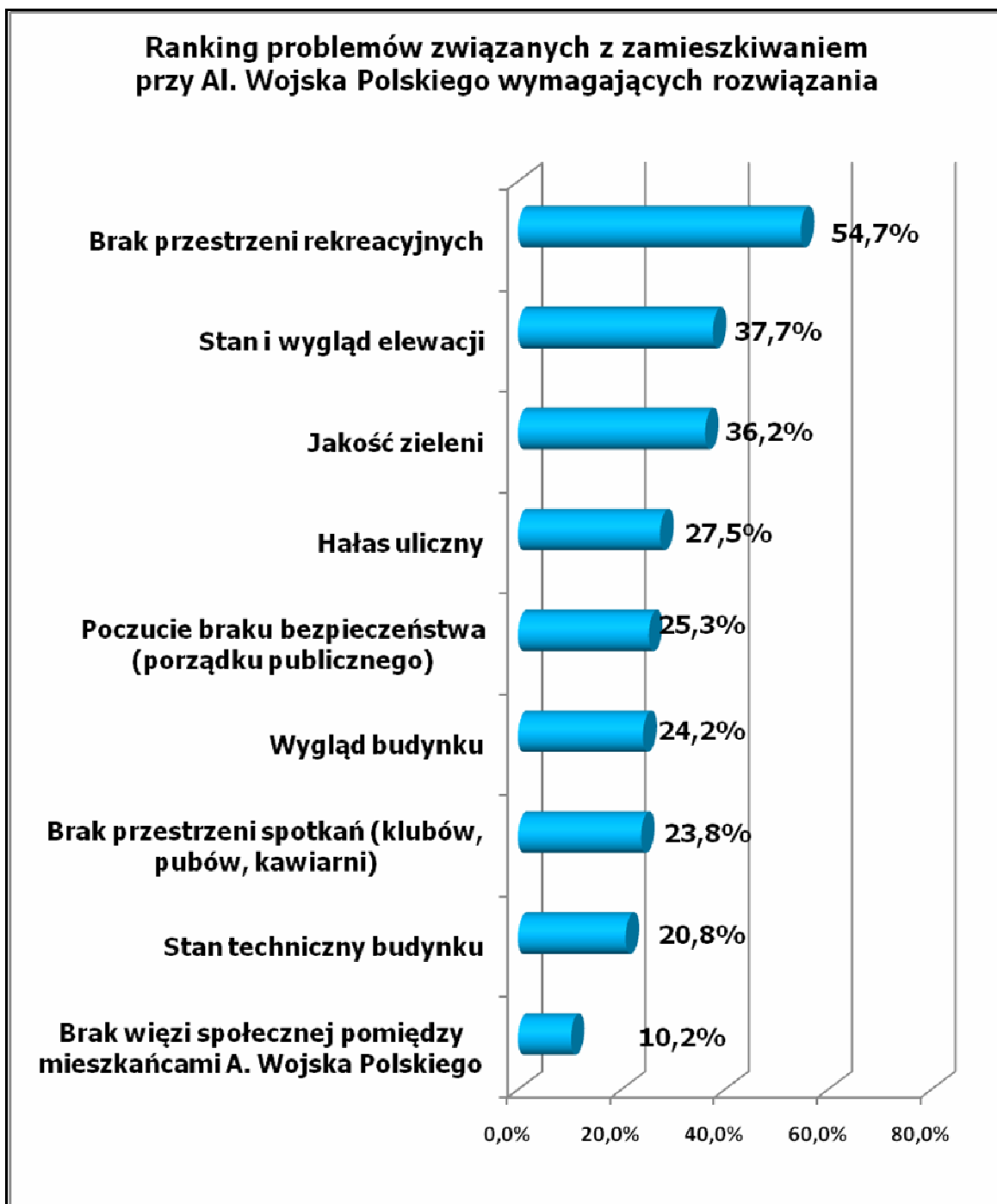
---

¹⁵ $p < 0,001$, $V_{Kramera} = 0,384$, $\chi^2 = 38,972$.

Jednocześnie hałas jest tu problemem zgłaszanym na czwartym miejscu przez więcej niż jedną czwartą badanych. Należy przypomnieć, że pośród ogółu badanych byli tacy, którzy wypowiadali swoje spontaniczne komentarze na temat łamania zakazu ruchu drogowego na terenie Alei. Tym najprawdopodobniej w wielu wypadkach należałoby tłumaczyć wskazanie tego problemu. Inna sprawa to fakt, iż sprawa ta może być także zgłaszana przez osoby mieszkające na obrzeżu Alei, które doświadczają hałasu dobiegającego ze strony centrum i tras przejazdowych (z Gdańska i w kierunku tzw. „berlinki”).

Ranking problemów związanych z zamieszkiwaniem przy Al. Wojska Polskiego wymagających rozwiązania:

Problem związany z miejscem zamieszkania wymagający rozwiązania	Odsetek wskazań
Brak przestrzeni rekreacyjnych	54,7
Stan i wygląd elewacji	37,7
Jakość zieleni	36,2
Hałas uliczny	27,5
Poczucie braku bezpieczeństwa (porządku publicznego)	25,3
Wygląd budynku	24,2
Brak przestrzeni spotkań (klubów, pubów, kawiarni)	23,8
Stan techniczny budynku	20,8

h. Opinie na temat aktywnego włączenia się mieszkańców w proces rewitalizacji Alei Wojska Polskiego

W ostatniej części ankiety badani zapytani zostali o to, czy ich zdaniem w proces rewitalizacji Alei Wojska polskiego, poza Urzędem Miasta i inwestorami, powinni aktywnie włączyć się także sami mieszkańcy. Należy przyznać, że odpowiedzi w tej sprawie były zróżnicowane i rozkładały się dość równomiernie. Nie można więc

stwierdzić, że badani w większości są za lub przeciw, a dodatkowo znaczna część z nich nie ma na ten temat wyrobionej opinii (39,2).

Czy według Pana/i w proces rewitalizacji/odnowy Alei Wojska Polskiego – poza Urzędem Miasta i inwestorami - powinni aktywnie włączyć się także sami mieszkańcy, czy też nie?

Odpowiedź	N	%
tak, powinni	96	36,2
nie, nie powinni	64	24,2
trudno powiedzieć	104	39,2
Osoby, które nie odpowiedziały na pytanie	1	0,4
Ogółem	265	100,0

Osobiste włączenie w proces rewitalizacji, czyli poprzez:

1. **uczestnictwo w kosztach** finansowych remontów celem podniesienia standardu zamieszkiwania zadeklarowało 22,6 proc. respondentów.
2. **poświęcenie swojego wolnego czasu**, wykonując nieodpłatnie jakieś prace na rzecz najbliższego otoczenia zadeklarowało 41,9 proc. respondentów.
3. **uczestnictwo w jakimś powołanym stowarzyszeniu/ organizacji/ Komitecie** na rzecz odnowy ulicy zadeklarowało 28,7 proc. respondentów.

Deklaracje odnośnie osobistego zaangażowania badanych w proces rewitalizacji Al. Wojska Polskiego

Postawa wobec osobistego zaangażowania	Częstość	Procent
Brak chęci zaangażowania w jakikolwiek sposób	114	43,0
Deklaracja zaangażowania (jakiegokolwiek zaangażowania, co najmniej w 1 sposób)	151	57,0
W tym respondenci deklarujący:		
1 sposób zaangażowania	70	26,4
2 sposoby zaangażowania	66	24,9
3 sposoby zaangażowania	15	5,7
Ogółem	265	100,0

Jednym z celów częściowych badania było uzyskanie odpowiedzi na pytanie o akceptację dla programu odnowy ulicy. Wyniki, przynajmniej w sferze deklaratywnej, mogą wstępnie świadczyć o rysującej się postawie odpowiedzialności mieszkańców wobec ich środowiska zamieszkania. Warto podkreślić osobiste deklaracje, z których wynika chęć uczestnictwa w jakikolwiek sposób w pracach na rzecz rewitalizacji Alei Wojska Polskiego. To jeden z pozytywnych kroków na drodze ku dalszym działaniom skierowanym na poprawę jakości życia mieszkańców. W celu zwiększenia zaangażowania wszystkich interesariuszy należy rozwijać nowe modele współpracy między podmiotami publicznymi i prywatnymi, mieszkańcami i przedstawicielami różnych środowisk

społecznych i twórczych. Ankieta jest pierwszym i ważnym publicznym głosem w tej sprawie.

